

Dosarul nr. 2ra-1330/22
2-20127692-01-2ra-20092022

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (jud. N. Ghedrovici)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, I. Cotruță, L. Pruteanu)

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia-Agro”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia-Agro” împotriva lui Alexei Șapoval și Andrei Burca cu privire la repararea prejudiciului cauzat și încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost admise apelurile declarate de către Andrei Burca și Alexei Șapoval și a fost casată hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătoriai Anenii Noi, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii,

constată:

La data de 14 octombrie 2020, Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” (în prezent SRL „Basarabia-Agro”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului de Poliție Anenii Noi, Inspecției pentru Protecția Mediului, Alexei Șapoval și Andrei Burca cu privire la repararea prejudiciului cauzat, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, cultivă culturi de câmp pe suprafețe mari și întotdeauna a avut probleme cu vânătorii (braconierii), care pe timp de noapte vânează pe plantațiile de grâu și orz, în perioada de toamnă-iarnă, atunci când plantele sunt firave, cauzând un prejudiciu considerabil.

A comunicat că la data de 23 ianuarie 2020, împreună cu specialiștii și brigadierul brigăzii de tractoare, inspectând semănăturile, au depistat pe câmpul de grâu cu nr. cadastral 1031302 urme adâncite în direcții haotice lăsate de automobilul care a fost folosit la vânatul pe timp de noapte.

Reclamanta a menționat că, în urma măsurărilor s-a constatat deteriorarea unei suprafețe de grâu de 10 080 m², prin ce s-a cauzat un prejudiciu în sumă de 14 112 lei.

A afirmat că la 24 ianuarie 2020, s-a adresat Inspectoratului de Poliție Anenii Noi cu un demers pentru a întreprinde măsuri pentru identificarea, tragerea la răspundere a persoanelor responsabile și repararea prejudiciului cauzat. La 13 februarie 2020 Inspectoratul de Poliție Anenii Noi a informat-o că în urma examinării cazului, au fost identificate persoanele în privința cărora au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 361 din Codul contravențional. Totodată, Inspectoratul pentru Protecția Mediului Anenii Noi a informat-o că de asemenea, au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 128 alin. (2) din Codul contravențional. Referitor la solicitarea de reparare a prejudiciului cauzat, nu a primit răspuns, doar a fost informată că poate să se adreseze în instanța de judecată.

A precizat că nu i s-a oferit informația cu privire la persoanele identificate, la fel, nu a luat cunoștință de procesele-verbale cu privire la contravenție, nu a fost parte în procesul de judecată în care s-a examinat cauza contravențională conform art. 361 din Codul contravențional și nici la solicitarea adresată arhivei judecătorei nu i s-a permis să ia cunoștință de hotărârea instanței de judecată.

Reclamanta a subliniat că, la cererile adresate Inspectoratului pentru Protecția Mediului de a lua cunoștință de procesul-verbal întocmit în baza art. 128 alin. (2) din Codul contravențional, a fost refuzată repetat.

A mai indicat că cererea repetată din 27 iulie 2020, adresată Inspectoratului de Poliție Anenii Noi, cu nr. de intrare 4162, prin care a insistat să fie examinat și capătul de cerere cu privire la repararea prejudiciului cauzat, a fost examinată formal și cu întârziere, fapt despre care a fost informată la 09 octombrie 2020.

Reclamanta a comunicat că la 10 iulie 2020 a expediat în adresa pârâților Alexei Șapoval și Andrei Burca cereri prealabile, prin care le-a propus benevol să repare prejudiciul cauzat, însă, aceștia nu au reacționat, doar Alexei Șapoval a luat legătura telefonic și a comunicat să nu fie deranjat.

A solicitat încasarea din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul său a prejudiciului cauzat în sumă de 14 112 lei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

La 17 iunie 2021 reclamanta a depus cerere de concretizare a acțiunii, solicitând excluderea din proces a pârâților Inspectoratul de Poliție Anenii Noi și Inspectia pentru Protecția Mediului, pe motiv că au prezentat copiile materialelor aferente examinării demersurilor CAP „Basarabia” (f.d. 103).

La 24 august 2021 reclamanta a mai depus o cerere de concretizare a acțiunii, solicitând încasarea din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul CAP „Basarabia” a prejudiciului cauzat în sumă de 14 112 lei și a dobânzii de întârziere în

sumă de 1830,50 de lei (calculată pentru perioada 22 iulie 2020 – 23 august 2021).

În motivarea cererii de concretizare reclamanta a indicat că pârâții, pe timp de noapte, în perioada anului când este interzis vânatul, și-au permis să vâneze animale sălbatice și mai mult ca atât, au condus obraznic cu automobilele pe câmpurile plantate cu grâu și orz, în perioada de toamnă-iarnă, când plantele sunt abia ieșite, fragile, firave și ușor deteriorabile.

A menționat că pârâții au manifestat un comportament infracțional pentru care urmează a fi pedepsiți, or, aceștia, fiind de profesie polițiști, ar trebui să prevină asemenea ilegalități și să apere societatea de astfel de cazuri.

Reclamanta a precizat că la 22 ianuarie 2021, în jurul orei 21:00, a fost contactată telefonic de către inspectorul de sector A. Șelepov, care i-a comunicat că pe câmpul semănat cu grâu în apropierea satului Fîrlădeni au fost reținute două persoane, de profesie polițiști, care aflându-se cu automobilul și dotați cu arme de vânătoare, făceau figuri cu automobilul chiar pe câmpul de grâu și împușcau în vietăți. A doua zi, 23 ianuarie 2020, inspectând semănăturile în câmpul indicat de către inspectorul de poliție, cu nr. cadastral 1031302, cu suprafața de 137 ha, a depistat urme adâncite lăsate de roți de automobil în direcții haotice. Aceste urme proaspete au fost lăsate de automobilul care a fost folosit de către pârâți la vânatul ilicit în timpul nopții.

Reclamanta a notat că, deoarece câmpul cu nr. cadastral 1031302, înainte de a fi semănat cu grâu și orz a fost arat, amprenta și urma roților automobilului greu avea adâncimea de 0,10-0,12 m, adică 10-12 cm, iar plantele din aceste urme erau complet deteriorate. Lățimea fâgașului în secțiune, din cauza că pământul a fost arat și era puhav, era în medie de circa 0,25-0,3 m, cu 0,075 m mai lată decât ar fi o urmă lăsată pe un teren cu suprafață tare, nearată, cum ar fi pe asfalt sau beton.

A susținut că în urma măsurărilor s-a constatat deteriorarea unei suprafețe de grâu de 10 080 m², prin ce s-a cauzat gospodăriei un prejudiciu în sumă de 14 112 lei, în legătură cu ce a fost întocmit actul nr. 3 din 23 ianuarie 2020.

Reclamanta a invocat că, faptul vânatului ilicit pe câmpul cu grâu se confirmă prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22 ianuarie 2020 semnat de către pârâți, prin procesul-verbal de audiere a martorului Vladimir Tocarev, raportul ofițerului superior de sector Alexandr Șelepov către șeful IP Anenii Noi, precum și prin procesele-verbale cu privire la contravenție întocmite de IP Anenii Noi și Inspekția pentru Protecția Mediului, ambele semnate de către pârâți.

A subliniat că deține în arendă toate cotele persoanelor proprietari ai parcelelor terenurilor ce formează în întregime câmpul cu nr. cadastral 1031302, pe care Alexei Șapoval și Andrei Burca efectuau ilicit vânatul, prin ce au distrus semănăturile.

Reclamanta a concretizat că la 15 iulie 2020, pârâții au recepționat cererile prealabile cu cerința de plată în 7 zile a prejudiciului cauzat în mărime de 14 112 lei, care nu a mai fost achitat.

A indicat că, din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în mod solidar, începând cu data de 22 iulie 2020 urmează a fi încasată dobândă de întârziere din suma de 14 112 lei, care pentru perioada 22 iulie 2020 – 23 august 2021 constituie suma de 1830,50 lei.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central a fost admisă integral acțiunea și s-a încasat, în mod solidar, din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul CAP „Basarabia” suma de 14 112 lei cu titlu de prejudiciu cauzat, suma de 1830,50 lei cu titlu de dobândă de întârziere și taxa de stat achitată în sumă de 693,36 de lei.

La 19 octombrie 2021, Andrei Burca a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 22 septembrie 2021 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

La 19 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Alexei Șapoval a declarat apel împotriva hotărârii din 22 septembrie 2021 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile declarate de către Andrei Burca și Alexei Șapoval și a fost casată integral hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătoria Anenii Noi, sediul Central, fiind emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă integral, ca neîntemeiată.

La data de 29 august 2022 SRL „Basarabia-Agro” (înregistrată prin decizia din 04 ianuarie 2022 a Agenției Servicii Publice ca urmare a reorganizării prin transformare a CAP „Basarabia”), reprezentată de avocatul Oleg Grosu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat ilegalitatea și netemeinicia decizia instanței de apel.

Reprezentantul recurentei a indicat că intimații nu neagă faptul că, fiind polițiști de profesie, conduceau obraznic automobilul pentru a vâna animale sălbatice prin câmp, făcând viraje în mijlocul lanului de grâu, distrugând plantele care în această perioadă erau abia ieșite, fragile și ușor deteriorabile, împușcau vietățile din mers, peste geamurile mașinii. Intimații au recunoscut că au vânat ilegal, fiind pedepsiți contravențional deoarece în acea perioadă a anului era interzis vânatul.

A susținut că actele de stabilire a prejudiciului cauzat au fost întocmite faptic, real și instanța de apel nu trebuia să se limiteze doar la respingerea nemotivată a înscrisurilor prezentate, dar să explice care sunt exigențele legale care ar fi trebuit să fie reflectate în acestea și anume, să fie explicată modalitatea de întocmire a actelor de constatare a prejudiciului.

A invocat că, din actul de constatare a prejudiciului rezultă clar cum a fost întocmit și în baza căror calcule. Astfel, pentru a afla suprafața cu plantele deteriorate, cu ajutorul ruletei agronomice cu lungimea de 50 m au fost efectuate măsurările a trei urme în lungul câmpului și a trei urme în curmeziș, fiind stabilită lungimea urmelor în lung și în lat, fiind obținuți indicii de 856 m și 435 m.

Reprezentantul recurentei a subliniat că, deoarece au fost constatate în lungime 14,4 urme, deplasări, iar în curmeziș 18 urme, deplasări, lungimile medii au fost înmulțite la numărul de urme și a fost obținută lungimea totală a urmelor $(435 \times 18 + 856 \times 14,4 = 20156,4) \approx 20160$ m. Dat fiind faptul că automobilul,

deplasându-se pe solul afânat, lasă amprente (formează făgașul) cu roțile din stânga și din dreapta (cu excepția întorsăturilor, când lasă 4 urme), s-a calculat suprafața totală a făgașelor, înmulțind lățimea sumară a ambelor urme. De asemenea, a fost măsurată lățimea făgașelor în 10 locuri diferite, obținând media lățimii de 0,25 m, ceea ce evident este mai mare decât lățimea roții de 0,175 m invocată de către intimați, deoarece adâncimea roții în solul afânat după semănat contactează cu solul pe o lățime mai mare decât ar contacta, spre exemplu, pe asfalt sau beton, cum prevede caracteristica tehnică a automobilului.

A notat că în așa fel, suprafața totală deteriorată a plantelor a fost obținută prin înmulțirea lățimii sumare a făgașelor formate de roțile din stâng și din dreapta la distanța totală parcursă de automobil pe câmpul de grâu în timpul vînatului și s-a obținut suprafața de 10080 m^2 ($0,25\text{m}+0,25\text{m}=0,5\text{m}\times 21160\text{m}=10080\text{m}^2$) = 1,0080 ha. Prin urmare, reieșind din calculele contabile anexate la dosar și cheltuielile la însămânțarea cu grâu a 1 ha din câmpul cu nr. cadastral 1031302, prejudiciul cauzat constituie suma de 14 112 lei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că la 21 iulie 2022, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, prin intermediul oficiului poștal (f.d. 183), însă lipsesc date privind recepționarea acesteia. În cererea de recurs, SRL „Basarabia-Agro” a indicat că la 28 iulie 2022 a recepționat prin poștă copia actului judecătoresc contestat.

Astfel, recursul, declarat la 29 august 2022, este în termen.

Prin notificarea din 20 septembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 201, 203-204).

Prin referințele depuse la 24 octombrie 2022, Andrei Burca și Alexei Șapoval au solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, indicând că decizia instanței de apel este întemeiată și corectă, deoarece pretinsul prejudiciu nu a fost stabilit prin acte confirmative. Prin urmare, în speță nu a fost stabilită legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul cauzat, în condițiile în care nu a fost probată întinderea prejudiciului.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 07 decembrie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referințe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă,

instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că potrivit raportului ofițerului superior de sector al IP Anenii Noi, inspector superior Alexandru Șelepov, la data de 22 ianuarie 2020, pentru prevenirea vânatului ilegal, a efectuat împreună cu alți angajați ai inspectoratului o razie pe câmpurile din apropierea satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi. Stând la locul de dezlocare, în jurul orei 21:00 au observat în câmp, la o distanță aproximativ 800-1000 m, un automobil cu farurile pornite și care se deplasa prin câmp, peste plantația de grâne, haotic, făcea manevre de întoarcere în direcția opusă deplasării, prin câmp, traversând câmpul într-o parte și alta. Automobilul era de model W-Passat cu nr/î AHI410 și era condus de către Alexei Șapoval, în calitate de pasager fiind Andrei Burca, ambii angajați ai Inspectoratului de Poliție Bender (f.d. 69-72).

Potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului din 22 ianuarie 2020, întocmit de către agentul constatator al IP Anenii Noi, Constantin Paladi, automobilul de model VW Passat cu nr/î AHI410 era situat în câmpul ce aparține CAP „Basarabia”, amplasat în direcția din satele Hîrbovăț și Hîrbovățul Nou, raionul Anenii Noi. De la fața locului au fost ridicate mai multe cartușe pentru arme (f.d. 67-68).

În conformitate cu Actul nr. 3 din 23 ianuarie 2020, președintele CAP „Basarabia”, Calmîc Serghei împreună cu specialiștii și brigadierul brigăzii de tractoare, inspectând semănăturile în câmpul de grâu indicat de inspectorul de poliție Alexandru Șelepov, cu nr. cadastral 1031302 și suprafața de 137 ha, au depistat urme proaspete, adâncite lăsate de roți de automobil în direcții haotice. Din cauza călcării grâului pe solul puhav și neînghețat, plantele și așa firave au fost strivite de roțile automobilului, fără a mai fi posibil să se restabilească. În urma măsurilor efectuate de membrii comisiei, s-a stabilit lățimea fâgașului roților 0,25 m + 0,25 m, pe o lungime totală de 20160 m, fiind nimicit grâul pe o suprafață de 10080 m². În conformitate cu datele contabile, prejudiciul constituie 14 112 lei (f.d. 5).

Prin răspunsul nr. 3/1/21-2025 din 13 februarie 2020, Inspectoratul de Poliție Anenii Noi a comunicat președintelui CAP „Basarabia” despre faptul că în rezultatul examinării cazului dat au fost identificate persoanele care au adus daune faunei și culturilor agricole, deplasându-se cu automobilele pe terenurile plantate și în privința acestora la 30 ianuarie 2020 au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 361 alin. (5) din Codul contravențional, cu remiterea în adresa Judecătoriei Anenii Noi, pentru examinare conform competenței. Totodată, de către angajații Inspectoratului pentru protecția mediului Anenii Noi, la 30 ianuarie 2020 în privința aceluiași persoane au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 128 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-le aplicată pedeapsă sub formă de amendă (f.d. 15).

Prin hotărârea din 12 iunie 2020 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, Andrei Burca a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul contravențional, fiind sancționat cu amendă, iar Alexei Șapoval a fost recunoscut vinovat de comiterea contravențiilor prevăzute de art. 361

alin. (1) și 361 alin. (5) din Codul contravențional, fiind sancționat cu amendă și privarea de dreptul de port și folosirea a armei pe un termen de 5 ani (f.d. 16-21).

Instanța de judecată a constatat că la 22 ianuarie 2020, în jurul orei 21:15, Alexei Șapoval și Andrei Burca, aflându-se în s. Hîrbovăț, r-nul Anenii Noi, transportau arme de foc în automobilul de model VW Passat cu n/î AI 410. În ședința de judecată Alexei Șapoval și Andrei Burca au recunoscut faptele imputate.

La data de 10 iulie 2020, CAP „Basarabia” a expediat în adresa lui Alexei Șapoval și Andrei Burca cereri prealabile, prin care a solicitat repararea benevolă, în termen de 7 zile calendaristice, a prejudiciului cauzat în mărime de 14 112 lei (f.d. 24-27). Cererile prealabile au fost recepționate la 14 iulie 2020, însă, în termenul acordat prejudiciul nu a fost achitat.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, CAP „Basarabia” (în prezent SRL „Basarabia-Agro”) a solicitat încasarea din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca a prejudiciului cauzat în sumă de 14 112 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 1830,50 de lei (calculată pentru perioada 22 iulie 2020 – 23 august 2021) și a taxei de stat.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii, încasând în mod solidar, din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul CAP „Basarabia” suma de 14 112 lei cu titlu de prejudiciu cauzat, suma de 1830,50 lei cu titlu de dobândă de întârziere și taxa de stat achitată în sumă de 693,36 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Alexei Șapoval și Andrei Burca, a ajuns la concluzia temeiniciei acestora și a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de CAP „Basarabia” a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță greșit a concluzionat în privința angajării răspunderii delictuale a lui Andrei Burca și Alexei Șapoval, or, pretinsul prejudiciu nu a fost stabilit prin acte confirmative și nu a fost demonstrat raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciul cauzat.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a apreciat eronat circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 19 alin. (1), (2), (5) din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea

integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art. 1998 alin. (1) din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Art. 2022 alin. (1) din Codul civil stipulează că, se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

Potrivit art. 2023 din Codul civil, dacă prejudiciul a fost cauzat în comun de mai mulți participanți, aceștia poartă răspundere solidară. Se consideră participant nu doar autorul faptei cauzatoare de prejudicii, ci și cel care l-a instigat sau l-a susținut, precum și cel care a beneficiat în mod conștient de un folos în urma prejudiciului cauzat altuia (participanți). În cazul acțiunii în regres, partea fiecărui participant din obligația solidară este proporțională contribuției sale la săvârșirea faptei ilicite dacă aceasta poate fi determinată.

În conformitate cu normele legale citate, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

În sensul art. 1998 alin. (1) din Codul civil, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale.

Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale.

Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, conform regulii generale, exclude răspunderea delictuală. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite.

Astfel, în cazul înaintării unei acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material cauzat, reclamantul, în speță SRL „Basarabia-Agro”, are obligația de a prezenta instanței de judecată probe care să confirme cauzarea prejudiciului material, precum și probe care ar confirma întinderea prejudiciului revendicat, obligație îndeplinită de către recurentă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că înscrisurile prezentate de recurentă confirmă faptul că la 22 ianuarie 2020, Alexei Șapoval și Andrei Burca s-au deplasat cu automobilul de model W-Passat cu n/î AHI410 prin câmpul plantat cu grâu de toamnă, cultivat de SRL „Basarabia-Agro”, strivind cu roțile plantele de grâu, prin ce a cauzat prejudiciu material ultimei în mărime de 14 112 lei.

Respectiv, prejudiciul cauzat SRL „Basarabia-Agro” este consecința directă a faptei ilicite comise de către Alexei Șapoval și Andrei Burca.

Nu poate fi reținut argumentul instanței de apel precum că în speță nu a fost stabilit raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu, or, materialele cauzei denotă contrariul și anume, potrivit actelor întocmite de către angajații Inspectoratului de Poliție Anenii Noi, la 22 ianuarie 2020, în jurul orei 21:00, automobilul de model W-Passat cu n/î AHI410, condus de către Alexei Șapoval, avându-l ca pasager pe Andrei Burca, se deplasa prin câmp, peste plantația de grâne, haotic, făcea manevre de întoarcere în direcția opusă deplasării, traversând câmpul într-o parte și alta (f.d. 69-72). La fel, în procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22 ianuarie 2020 s-a indicat expres că automobilul de model VW Passat cu nr/î AHI410 era situat în câmpul ce aparține CAP „Basarabia”, amplasat în direcția din satele Hîrbovăț și Hîrbovățul Nou, raionul Anenii Noi (f.d.67-68).

Potrivit Actului nr. 3 din 23 ianuarie 2020, întocmit de către membrii comisiei pentru examinarea faptului pricinuirii prejudiciului și președintele CAP „Basarabia”, în urma măsurilor efectuate de membrii comisiei pe lanul de grâu, s-a stabilit lățimea fâgașului roților 0,25 m + 0,25 m, pe o lungime totală de 20160 m, fiind nimicit grâul pe o suprafață de 10080 m² (f.d. 5).

Astfel, în conformitate cu datele contabile, anexate la dosar, prejudiciul constituie 14 112 lei (f.d. 51).

Prin urmare, reieșind din circumstanțele și probele reținute, instanța de recurs consideră justă soluția primei instanțe cu privire la încasarea în mod solidar, din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul CAP „Basarabia” a sumei de 14 112 lei cu titlu de prejudiciu cauzat, întrucât în speță sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

La fel, întemeiat a fost încasată, în mod solidar, din contul lui Alexei Șapoval și Andrei Burca în beneficiul CAP „Basarabia” suma de 1830,50 lei cu titlu de dobândă de întârziere, or, conform art. 2025 alin. (6) din Codul civil, autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată conform art. 942 începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.

De asemenea, în conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prima instanță just a compensat recurentei cheltuielile de judecată suportate în prezentul proces și anume, taxa de stat în mărime de 693,36 de lei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia-Agro”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu.

Se casează integral decizia din 24 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 22 septembrie 2021 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Basarabia-Agro” împotriva lui Alexei Șapoval și Andrei Burca cu privire la repararea prejudiciului cauzat și încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic